

Чехословачке може покренути поступак за побољшање законодавства Социјалистичке Републике Чехословачке, као и законодавства обе републике“. Овде су присутни и утицаји законске одредбе Устава из 1963, члан 244. и праксе југословенског Уставног суда.

Чланом 93. (2) усвојен је институт одлука које уставни суд доноси самоиницијативно: „Уставни суд Социјалистичке Републике Чехословачке може започети поступак својом одлуком, на сопствену иницијативу“. Нама је данас такво решење потпуно неприхватљиво. Надаље, Уставни закон о чехословачкој федерацији је, у члану 93. (3) уредио да се доношење одлуке одвија у две фазе, при чему се прво одлучивало о допуштености, а тек онда о основаности жалбе. То је, у ствари, значило да „Уставни суд Социјалистичке Републике Чехословачке може започети поступак на иницијативу грађана и организација.“

Вероватно састављен по узору на члан 242. југословенског Устава из 1963. У тренутној правној ситуацији, Уставни суд Републике Чешке може преиспитати уставност правне регулативе својом вољом једино у случају „ако у вези са доношењем одлуке по уставној тужби, Комисија дође до закључка да закон или нека друга мера, или законска одредба у њима, чија је примена довела до ситуације која је предмет уставне жалбе, није у складу са Уставним законом, није сагласна уставном акту, или закону, ако се жалба тиче неког другог донетог закона, суд ће обуставити поступак и Пленуму предати предлог, у складу са чланом 87. став 1. (а) или (б) Устава, за поништавање тог закона или друге донете мере. Ако Пленум дође до таквог закључка у вези са одлучивањем о уставној жалби, он ће установити и закључити поступак по члану 87. став 1. (а) или (б) Устава“ (члан 78. став 2. Закона о Уставном суду из 1993). Југословенски концепт устава после 1963. знатно је утицао у том смислу: уставни закони сматрани су не само главним државним законима већ и друштвеном повељом којом уређују друштво и његово учешће у управљању и самоуправљању. Уосталом, као што знамо, то је изразио и кључни политичар тог доба, Е. Кардељ, у вези са улогом система уставног правосуђа у припреми, када је рекао да уставни суд не може бити само судски орган који ће оцењивати уставност на само формалноправни и статичан начин, већ ће то чинити имајући на уму објективни друштвени и политички садржај процеса који дају повода питањима уставности. Видети Кардељ, Е.: Проблеми наше социјалистичке изградње, њњ. 6, Београд, Београдски издавачко-графички завод, 1965, стр. 141. Такав приступ био би сасвим неприхватљив творцима чехословачког Устава од 1920, или Х. Келзену. Међутим, речи изречене на Конференцији уставних судова Југославије 1978. биле би подједнако неприхватљиве, јер се односе на учешће уставних судова у припреми конгреса Комунистичке партије Југославије. Види Уставност и законитост и улога уставних судова у развијању самоуправне социјалистичке демократије, Уставни суд